

Kvikbekæmpelse på sandjord

Kvik opformer hurtig på sandjord, fordi afgrøderne kun yder begrænset konkurrence. Mini-sommerbrak og/eller stubbearbejdninger er nødvendige

Almindelig kvik er ofte et større problem på sandjord end på lerjord. Det er erfaringerne fra konventionel planteproduktion, men inden for økologien ser det også ud til at være tilfældet. Vi har kigget nærmere på resultaterne fra det økologiske sædskifteforsøg på Jyndevad - en grovsandet jord. Her har det været muligt at undersøge kvikkens udvikling over en 12-årig periode

(1997-2009) under økologiske dyrkningsforhold, hvilket er en sjældenhed. De fleste resultater med ikke-kemisk kvikbekæmpelse skal findes i den ældre litteratur omhandlende konventionelle forhold.

Pas på med bælg-sæd og vårsæd

De største opformeringer af kvikken fandt sted i bælg-sædsafgrøderne (lupin, hestebønner, ærter), hvad enten det var som enkelt-afgrøder eller i blandinger med andre bælg-sædsarter og vårsæd. Mængden af kvik kunne opformeres op til otte gange i løbet af en vækstsæson, og opformeringen var generelt størst med kløvergræs som forfrugt. Afhugninger af kløvergræs til grøngødning virker ikke på kvik - snarere tværtimod. Lignende forhold var gældende for vårbyg og

vårhvede, hvor kløvergræs, som forfrugt, også skabte de største problemer. Opformeringen var mindst - fra nul til knapt to gange - i kartofler med stjernerullerensning mod ukrudt, samt i vinterrug og vinterhvede efter kartofler. Stjernerullerensning virker godt mod kvik, fordi den kan fjerne de overjordiske kvikskud i begyndelsen af vækstperioden. Senere vil kartoffeltoppen lukke af for sent fremspirede kvikskud, og samlet kan det forhindre en opformering i kartoffel-afgrøden. Vinterrug udmærker sig især ved sin hurtige tilvækst i foråret og store højde senere på sommeren; egenskaber som ikke levner kvikken mange chancer.

Gylletildeling til afgrøderne medførte en generel reduktion af kvikmængderne på næsten 30 %, fordi afgrødernes vækst og konkurrenceevne blev fremmet

mere af næringsstoffildelingen end kvikken. Da bælg-sædsafgrøderne og kløvergræsset ikke fik gylle, kan vi ikke sige, om det også ville gælde for dem.

Mekanisk bekæmpelse nødvendig

Kvikken blev løbende bekæmpet ved stubhugninger i efteråret. Effekten af hvert træk beregnede vi til ca. 15 %, og ca. 25 % når stubbearbejdning blev efterfulgt af en efterafgrøde. Den samlede effekt af en typisk kvikstrategi med gentagne behandlinger (uden efterafgrøde) afsluttet med dyb pløjning lå på ca. 50 %. I parceller med efterafgrøder skete der ofte en opformering af kvikken, fordi konkurrenceeffekten fra efterafgrøderne var for svag. Undertiden var det nødvendigt helt at droppe efterafgrøden til fordel for

Nyt fra

Internationalt Center for forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevarer-systemer

Af: Bo Melander,
Aarhus Universitet
& Ilse A. Rasmussen,
ICROFS

mekanisk kvikbekæmpelse. Efter første rotation, dvs. 4 år, blev det nødvendigt at intensivere kvikbekæmpelsen, og vi valgte at afslutte kløvergræsset med en minisommerbrak. Brakken gav en effekt på godt 60 %, men medførte også i nogle tilfælde for megen udvaskning af næringsstoffer trods det, at den blev udført midt på sommeren. Samlet be-

tragtet viser erfaringerne fra Jyndevad, at god kontrol af kvik kræver veletablerede, velgødede og konkurrencestærke afgrøder støttet af mekanisk bekæmpelse udført på strategisk valgte tidspunkter i sædskiftet.